

Barometer 2024 van de internationale solidariteit

Analyse 11.11.11

Peiling Meerderheid van Belgen wil sancties tegen Israël

11.11.11 publiceert opnieuw haar Barometer Internationale Solidariteit 2024, in samenwerking met Knack. Uit de enquête, uitgevoerd door Dedicated, blijkt dat de Belg wakker ligt van de humanitaire catastrofe in Gaza en de Westelijke Jordaanoever en fiscale rechtvaardigheid. In woelige tijden blijven Belgen solidariteit belangrijk vinden.

De peiling werd tussen 19 september en 3 oktober 2024 online uitgevoerd door Dedicated Research bij een representatieve steekproef van 1.504 Belgen van 18 jaar en ouder. De maximale foutenmarge bedraagt 2,54 procent.

1. Midden-Oosten: Grote meerderheid Belgen wil sancties tegen Israël

De data tonen duidelijk aan dat de Belg wakker ligt van het geweld in Gaza en de Westelijke Jordaanoever.

- 73% van de ondervraagden wenst een **onmiddellijk en permanent staakt-het-vuren in Gaza**, tegenover slechts 6% die hier geen voorstander van is. Het enorme draagvlak voor zo'n staakt-het-vuren blijkt overigens ook uit de recordopkomst (70.000 mensen) bij de Nationale Palestinetoging die op 20 oktober 2024 plaatsvond in Brussel.
- Meer dan de helft (54%) van de Belgen wil dat België en de Europese Unie maatregelen, zoals **economische sancties**, nemen om een einde te stellen aan de illegale Israëlische bezetting van Palestina. Slechts 14% van de ondervraagden vindt dit geen goed idee. Het publieke draagvlak voor sancties kent, na twaalf maanden Israëlisch oorlogsgeweld in Gaza, een scherpe stijging, van 39% in 2023 tot 54% vandaag.
- Ongeveer de helft van de Belgen (49%) wil een verbod op de handel met illegale Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied. Nauwelijks 14% van de ondervraagde Belgen ziet dit niet zitten.

Opvallend is het grote draagvlak voor sancties tegen Israël onder de kiezers van de toekomstige Arizona-coalitie. 67% van de cd&v-kiezers is hier voorstander van, en ook bij de andere Arizona-partijen is er een duidelijke meerderheid (64% Vooruit, 57% MR, 54% Les Engagés, 52% N-VA). 11.11.11 roept de federale onderhandelaars dan ook op om meer ambitie te tonen en concrete maatregelen en sancties in te schrijven in het **toekomstige regeerakkoord**. 11.11.11 roept in dit verband onder meer op tot een opschorting van het EU-Israël Associatieakkoord, een omvattend wapenembargo en individuele sancties (inreisverbod en bevrozing tegoeden) tegen personen en entiteiten die de bezetting mee in stand houden.

In een context waarin het Internationaal Gerechtshof (juli 2024) stelde dat VN-lidstaten een juridische verplichting hebben om de handel met Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied stop te zetten, moet België onmiddellijk een **nationaal verbod** instellen op de **handel met nederzettingen in bezette gebieden**. Cd&v en Vooruit dienden hiertoe eind augustus 2024 opnieuw een wetsvoorstel in. 11.11.11 roept beide partijen op om dit voorstel met spoed te agenderen en te laten stemmen in het federaal parlement.

2. Belgische steun om te investeren in internationale solidariteit blijft

Net als in 2023 denkt 50% van de Belgen dat de publieke middelen voor internationale solidariteit (ontwikkelingssamenwerking) moet worden verhoogd om armoede te bestrijden, terwijl 27% vindt dat de hulp verminderd moet worden en 23% denkt dat er niets moet veranderen.

Bijna een op de twee Belgen (44%) wil dat België zijn steun voor internationale solidariteit (ontwikkelingssamenwerking) verhoogt van 0,44% naar 0,7% van zijn rijkdom, om het internationale doel van donorlanden te respecteren. Slechts 17% van de Belgen is daartegen (de anderen hebben geen mening).

Als we uitsplitsen per partij valt op dat voor de kiezers van alle Vlaamse partijen, met uitzondering van Vlaams Belang, vinden dat er meer geïnvesteerd moet worden in OS én dat het moet verhoogd worden tot 0,7%. CD&V: 54% pro verhogen, en 65% pro 0,7. NVA 36% pro verhoging en 38% pro 0,7. Vooruit 50% pro verhoging en 47% pro 0,7. Ook voor de andere Arizona-partijen, MR en LE gaat dit op. Dit is opvallend in een context van besparingen dit worden aangekondigd, ook op ontwikkelingssamenwerking. Zeker door MR en NVA. De achterban van de Arizona-partijen denkt hier duidelijk anders over.

3. Fiscaliteit: Ruim draagvlak voor een fiscale hervorming moet zich eindelijk vertalen in beleid

In de nasleep van de federale verkiezingen en de onderhandelingen over het begrotingstekort en een fiscale hervorming, blijft de Belg een grote voorstander van meer fiscale rechtvaardigheid. De Barometer van 2024 bevestigt de trend van voorgaande edities: een meerderheid van de Belgen kijkt naar belastingparadijzen, grote vermogens en multinationals om belastinginkomsten te innen.

- Maar liefst 77% van de Belgen pleit voor strengere maatregelen om **belastingparadijzen** uit te bannen.
- **74 % van de Belgen is voorstander van een belasting op grote vermogens in België** (op vermogens van meer dan 1 miljoen euro, exclusief de hoofdverblijfplaats), in vergelijking met 80% in 2023, 74% in 2022 en 64% in 2021. Bovendien is 76% van de Belgen voorstander van de invoering van een wereldwijde minimumbelasting van 2% op het vermogen van de 3.000 miljardairs, zoals voorgesteld in een studie die deze zomer werd besteld door de G20.
- 70% staat achter de invoering van een wereldwijde minimumbelasting op **bedrijfswinsten**, zoals overeengekomen door de OESO. Bovendien vindt 51% het overeengekomen tarief van 15% voor de minimumbelasting zoals beslist door de OESO te laag.

De 2024 Barometer vroeg de Belgen ook naar de **belastinghervorming die de toekomstige Arizona-coalitie voor ogen heeft**. De resultaten zijn duidelijk: 70% van de Belgen is voorstander van een belastinghervorming die de belasting op inkomen uit arbeid vermindert, vooral voor de lage inkomens, en de belasting op inkomen uit vermogen verhoogt, vooral voor de hoogste inkomens. Slechts 8% van de Belgen is tegen een dergelijke hervorming. De Belgen die in juni hebben gestemd voor de partijen die onderhandelen over de Arizona-coalitie zijn duidelijk voor: 68% van de CD&V-stemmers, 63% van de N-VA-stemmers, 75% van de Vooruit-stemmers, 74% van de MR-stemmers en 81% van de Engagé.e.s-stemmers zijn voor. Meer specifiek is bijna één Belg op twee voor de meerwaardebelasting (tegenover slechts 19% tegenstanders en de rest die geen mening heeft).

Tot slot is een meerderheid van de Belgen voorstander van de invoering van Europese belastingen om eigen middelen te verzamelen voor de financiering van het Next Generation Plan: zoals een Europese belasting op de winst van bedrijven (66%), grote vermogens (70%), plastic afval (58%), kerosine en vliegtuigtickets (55%) of internationale financiële transacties (51%). Alleen de Europese belasting op digitale diensten wordt niet gesteund door een meerderheid van de Belgen (37%) (In vergelijking met vorig jaar wint deze maatregel wel sterk aan steun: 27% in 2023).

4. Handel: De meerderheid van de Belgen wil bindende sociale en milieunormen opnemen in vrijhandelsakkoorden

53% van de ondervraagden vindt dat handelsovereenkomsten waarover de Europese Unie onderhandelt **bindende sociale en milieunormen** moeten bevatten, inclusief een sanctiemechanisme (tegenover slechts 7% tegenstanders van dergelijke normen, 14% voorstanders van dergelijke normen maar zonder ze bindend te maken en de rest zonder mening).

GROEN-kiezers zijn met 76% het meest te vinden voor afdwingbare sociale en milieunormen, Vlaams Belang-kiezers met 42% het minst. CD&V, NVA en Open VLD kiezers situeren zich rond 55%.

65% van de Belgen is er ook voorstander van dat de EU '**spiegelmaatregelen**' invoert in de handelsovereenkomsten waarover ze onderhandelt met derde landen. Slechts 4% is tegen.

Spiegelmaatregelen vereisen dat invoer uit derde landen aan de zelfde productie- en productnormen moeten voldoen als de Europese en moeten zo oneerlijke concurrentie voorkomen op het vlak van milieu- en gezondheidsnormen, vooral in de landbouw.

5. Klimaat: De Green Deal blijft overeind en helft van de Belgen vraagt internationale solidariteit

De Belg – en de Vlaming – is **bezorgd** om het klimaat. Er is consensus over de oorzaak van klimaatverandering: 65% van de Belgen stelt dat deze voornamelijk het gevolg is van menselijke activiteiten. Bovendien maakt 59% zich zorgen over het verlies van biodiversiteit, zowel lokaal als wereldwijd. Een opmerkelijke 50% van de Belgen is bereid om ingrijpende veranderingen in hun gewoonten en levensstijl door te voeren om klimaatverandering tegen te gaan. Dit percentage is hoger onder de kiezers van de meeste Arizona-partijen: 59% van de Vooruit-kiezers, 57% van de CD&V, 45% van de N-VA, 62% van de MR en 59% van Les Engagés. Daarnaast past 56% van de Belgen regelmatig zijn gedrag aan om zijn ecologische voetafdruk te verkleinen, maar slechts 35% gelooft dat ze al hun middelen hebben uitgeput in de strijd tegen klimaatverandering. Slechts 21% heeft ooit geprotesteerd tegen het klimaatbeleid. Tot slot voelt 45% van de Belgen een gevoel van vermoeidheid ten opzichte van de informatie over klimaatverandering.

Wat betreft het **beleid** beschouwt 59% van de Belgen dit als onvoldoende ter bescherming van het milieu. Dit percentage ligt hoger onder de kiezers van de huidige onderhandelingspartijen: 68% van de CD&V, 64% van de N-VA, 67% van Vooruit, 71% van de MR en 75% van Les Engagés. Deze trend vertaalt zich ook naar het Europees niveau: **58% van de Belgen wil de Green Deal behouden en/of de doelstellingen versterken**. In Vlaanderen ligt de steun op 54%. Opvallend is dat onder kiezers van de meeste onderhandelende partijen de steun boven het gemiddelde ligt: CD&V (69%), N-VA (53%), Vooruit (61%), MR (66%) en Les Engagés (76%). **De steun voor de specifieke maatregelen binnen de Green Deal blijft overeind**, met steun voor de meeste maatregelen variërend tussen de 52% en 72%.

Het is opvallend dat de expliciete tegenstand tegen bijna alle maatregelen is toegenomen in vergelijking met vorig jaar. Een uitzondering is de steun voor **elektrische voertuigen**, die slechts 32% bedraagt – maar wel gestegen is tegenover vorig jaar (27%). De Belgen tonen draagvlak voor **klimaatambitie**, met een steun van 60% voor het doel om de Europese uitstoot van broeikasgassen met 55% te verminderen tegen 2030. Kiezers van verschillende partijen, zoals de CD&V (66%), MR (67%) en N-VA (61%), ondersteunen dit.

Ook is er blijvende steun voor de **uitfasering van fossiele brandstoffen en investeringen in hernieuwbare energie**, met een score van 67% in België en 68% in Vlaanderen (Opvallend: dit percentage ligt hoger bij kiezers van de Arizonapartijen: N-VA 72%, CD&V 78%, Vooruit 76%, MR 70% en LE 70%). Daarnaast geeft 62% van de Vlamingen blijk van steun voor het versneld renoveren en isoleren van **gebouwen** om de energie-efficiëntie te verbeteren, met opnieuw hogere cijfers voor Arizona-partijen (bijvoorbeeld: 71% van de CD&V-kiezers). Een andere ontwikkeling is de hoge steun voor het verplichten van bedrijven om natuurlijke hulpbronnen volledig te **recyclen**, met scores van 72% in België. De hervorming van het **landbouwbeleid** voor een minder intensieve en milieuvriendelijkere landbouw blijft stabiele steun genieten met 58% in België (tov 59% in 2022) en 52% in Vlaanderen. 52% van de Belgen vindt dat we het **Groene Klimaatfonds moeten financieren** om 'ontwikkelingslanden' te helpen hun CO2-uitstoot te verminderen.

47% van de Belgen vindt dat België vanwege zijn historische verantwoordelijkheid voor de klimaatcrisis **internationale klimaatfinanciering** moet bieden aan landen die minder hebben bijgedragen, om hen te helpen bij emissiereductie en aanpassing aan de gevolgen. Er is een opvallend verschil tussen leeftijdsgroepen: 62% van de 25-35-jarigen onderschrijft deze verantwoordelijkheid, maar het draagvlak neemt af met de leeftijd. In Vlaanderen ligt het percentage iets lager, namelijk op 43%. CD&V-kiezers steunen dit met 60%, N-VA 40%, Vooruit 52%, Les Engagés 53%, en MR 48%.

Vergeleken met vorig jaar is ook de steun voor zogenoemde "**loss & damage**" financiering na klimaatrampen gestegen van 37% naar 43%. In Vlaanderen ligt de steun hiervoor lager, met 36%, tegenover Wallonië en Brussel, maar zijn er ook relatief veel mensen die nog geen uitgesproken mening hebben over dit onderwerp; 40% tegenover 32% in Wallonië en 22% in Brussel. Ook hier is er een duidelijke trend zichtbaar onder jongeren, waarbij meer dan 60% voorstander is. Er is over het algemeen meer expliciete steun voor dan tegenstand voor "loss & damage" financiering. Daarnaast vindt een meerderheid van de Vlamingen, namelijk 68%, dat het de plicht is van de betrokken ministers om **deel te nemen aan Europese en internationale klimaatonderhandelingen**. Deze duidelijke boodschap komt op een cruciaal moment, in de aanloop naar COP29, waar de internationale klimaatfinanciering het belangrijkste thema van de onderhandelingen zal zijn.

De steun voor het **afbouwen van fossiele subsidies** (die in België volgens FOD Leefmilieu 15 miljard euro bedragen) blijft hoog, met 62% van de Belgen die deze maatregel ondersteunen, tegenover 67% in 2022. CD&V-kiezers tonen 64% steun, bij N-VA is dat 60%, en Vooruit 70%. Ook bij MR is de steun aanzienlijk, met 68%, terwijl Les Engagés zelfs 74% steun laat zien. De steun voor **gendergerelateerd klimaatbeleid** in België bedraagt 40%.

6. Migratie: Meer voorstanders dan tegenstanders voor bescherming van mensen op de vlucht en oplossingen gebaseerd op solidariteit en mensenrechten

Nog steeds is er draagvlak voor bescherming van mensen op de vlucht en oplossingen gebaseerd op solidariteit en mensenrechten. Al die oplossingen kennen meer voor- dan tegenstanders. Dit blijft opvallend gezien het dominante politieke narratief rond dit thema.

Onze oproep aan beleidsmakers is om werk te maken van die duurzame oplossingen. Dat betekent migratie beter organiseren met legale toegangswegen. De verantwoordelijkheden op een eerlijke manier verdelen met een Europees spreidingsplan, meer investeren in bescherming in conflictregio's en de mensenrechten niet overboord gooien. Enkel op die manier kunnen we op lange termijn vooruitgang boeken. We missen beleidsmakers die de bevolking meenemen in dit verhaal.

De zogenaamd 'innovatieve oplossingen' van bepaalde lidstaten bewijzen keer op keer dat ze buitensporig duur zijn en niet werken. De UK-Rwanda deal draaide uit op een totaal fiasco. Honderden miljoenen werden betaald aan het Rwandese regime, nul vluchtelingen werden overgebracht. Hetzelfde scenario dreigt voor de Italiaanse deal met Albanië, die al bij de eerste poging om 12 mensen over te brengen de rechtstoets niet doorstond.

- De **opvang van Oekraïners** in België blijft op steun rekenen van de bevroegden: 48% van de Belgen is voorstander van de tijdelijke bescherming voor Oekraïners en de steunmaatregelen die daarbij horen. Slechts 19% is tegen. Bij de Vlamingen is 50% voorstander. 18% is tegen. 74% van de Cd&v stemmers is voorstander, 51% van de N-VA-stemmers en 64% van de Vooruit-stemmers.
 - 40% van de Belgen wil dat **alle asielzoekers, ongeacht hun land van herkomst** kunnen genieten van dezelfde opvangcondities als de Oekraïners. 31% is het daar niet mee eens. 29% is onbeslist.
 - 63% van de Belgen is voorstander van een **evenwichtige spreiding van asielzoekers** over de verschillende lidstaten. Rekening houdend met het bevolkingsaantal en de economie. Slechts 10% is daar geen voorstander van. Bij de Vlamingen is 64% voorstander. De steun is opvallend groot onder de Arizona partijen. Bij Cd&v is 81% voorstander. Bij N-VA 64% en bij Vooruit 74%. Net als vorige jaren blijkt dus een groot draagvlak voor een spreidingsplan waar alle lidstaten een eerlijk deel in doen. Het is jammer dat het nieuwe EU Pact niet voorziet in verplichte spreiding. Met de introductie van 'flexibele solidariteit' kunnen lidstaten ervoor kiezen om enkel financieel bij te dragen.
 - 52% van de Belgen wil **veilige en legale kanalen voor migratie**, op basis van duidelijke criteria. Slechts 17% is geen voorstander.
 - 51% van de Belgen wil meer investeringen in **bescherming en duurzame oplossingen voor vluchtelingen in conflictzones**. 17% is het daar niet mee eens. Bij de Vlamingen is 50% voorstander van extra investeringen. Onder de Arizona partijen: 60% van de Cd&v-kiezers, 51% van de N-VA-kiezers en 56% van de Vooruit-kiezers.
 - 46% van de Belgen vindt dat het **migratiebeleid onvoorwaardelijk in lijn moet zijn met de mensenrechten**, met een gelijke toegang tot asiel voor eenieder. 19% is het niet eens daarmee.
 - 54% van de Belgen is voorstander van een **regularisatie en werkvergunning voor mensen die reeds vijf jaar zonder wettig verblijf in België** zijn en die hun integratie kunnen aantonen. Slechts 20% is hiertegen.
- Dit toont nogmaals aanzienlijk draagvlak voor duurzame oplossingen voor mensen zonder wettig verblijf. Ondanks het politieke taboe dat hier nog steeds rond bestaat. In Brussel en Wallonië liggen deze percentages aanzienlijk hoger en is een ruime meerderheid voorstander van deze maatregel.